

Mahfļa patitt jauneklēm,

to labpatikšchanu eeguht un drihšā laikā
fikt par laimigām laulatām draudsenem.

—
Iaunibai dahwina

==== Zerinu Milda. ====

Rigā, 1912.

35560
J. Birzēls
Mafļa 15 kap.

3
—
245

Mahtsila patitt jaunefleem,

to labpatikschanu eeguht un drihsâ laikâ
fikt par laimigâm laulatâm draudsenem.

Jaunibai dahwina

(C)
Zerinu Milda.

J. Birsgala
(ihp. J. Silleneke)
Grāmatu un rakstamteotu pārdošana
Tukumā, Leelajā ielā 7.

Rigā, 1912.

1953

NO.	L	V	B	V
			111	194

0809106230

28

„RĪGAS AVISES” DRUKATAVA

Preelichwahrds.

Dsihwe no mums prafa dauds. Winas ijredje ir, lai mehš dsihwotu fā zilweki un nebaritu zits ziām pahri. Katrs wiħreets, tursch ir karsts, šaprais, kas jabara, sinās preelich ka tam jadsihwo un kahds ir wina mehškis un špekta pilns stahsees dsihwes zihnā. Wiħreets, tursch grib šawu mahjturibu usturet kaħrtibā, buhs tif praħtigs, ka eedo-sees laulibā, jo šeewa esot mahjas atšlehga. Titai zaur laulibu wiħrs ar šeewu weenojotees, war tift laimigi, ja abas pušes weenojas aif tihras un šchihstas miħlestibas. Ta laime, ko baudiš tee laudiš, kas eedewuščees laulibā miħlestibas deħt, naw noleedsama un tai buhs panahkumi ari muħtu zilts ušturedšanas sinā, jo šeeweete-maħte, wiħru atraduse, kas to šaprot, neaišmiršis šewi, šawu wiħru miħledama, šawu peenahkumu, wina mums dos jaunus peħzuahktamus, kuri buhs garigi un šifisti špeħjigi šabeedribu atalgot. Šabeedribas atbalšs ir miħlestiba un miħlestiba išpluħt no šeeweetes un wiħreescha kopošchanās. Ja šatšees diwas peršonas, kas weena otru miħl, tad tās ari radis weseligus un špeħzigus beħrnus.

Lauliba ir, kas pahriweħršch jaunawu par šeewu un šeewas peenahkums ir gaħdat par to, lai wiħram labi klahšos. Rekas dsihwē naw apniħštamats, fā wezmeita, kura usgulas wišai šabeedribai fā nasta. Talab ari katrai jaunawai japuħlas, lai ta kluħtu pee wiħra. Domeħr, ja šew grib dsihwes beedreni išmekletees, katreij ir jaapšfatas labi.

Išweħle te naw nekahda weeglā un ja zilweks pahršchaušees, tad tas wišu muħšchu to nošchelos. Talab ari mums jabod padoms jaunawam, lai tās wiħru išweħlotees ir usmanigas. Dsihwe ir ihša, bet praħtu newar išweħrot, un tapeħz mums wajaga labi sinat, ko mehš išweħlamees.

Šeeweetei ir gruħts usdewums, — loti gruħts.

Šeeweetes usdewums ir komplizets un to ir loti gruħti išpildit, tapeħz ka wiħrs pahrať dauds no iās prafa. Winaĩ ir jabuħt šeewai un maħtei. Katrs šolis tai ir jauššwer. Winaĩ ir jaaudsina beħrni, lai tee buħtu derigi šabeedribas loželki. Ja maħte buhs šawas meitas pareiši audšinajuse, tad winas meitam ari netruħšs lihgwawainu.

Kas jaunavu dara mihlu un tihlamu ?

Naw wišam ņewam eespehjamš usturet topeju ņastanu. Tur mums janem k̆a peemehrs pat iņglihtotafee kulturāš zilweki. Ne katreiš mums ir dšihwē redņama ņhi ņastana.

Leeta ir ta, ka pat neiņglihtotako zilweku storpā, behrneem robotees, eerodas ari ņawstarpeja harmonija. Tā tad iņnahk, ka behrni ir galwenais ņatars, kas ņaišta lopā ari wezafus. Tas nu ir tas, kas rada zilwekeem otru dabu.

Ja nu meišņhai ir domas perņonigi ņewi tahlafi iņglihtotees, tad lai ta greesņas pee ņkolotajeem, kas tai war dot padomus par pee-ņlahjigu uņweņņhanos. Tahdi padomi winai katrā ņinā palihņsēs.

Ja jaunawa newar kluht pee iņglihtibas, tad lai tās ņkolotaji buhtu kreetnas grahmataš par peeņlahjibu un uņweņņhanos. Tas daris labu eespaidu uņ jaunawas garu un dwehņeli.

Kas grib buht mihlams, tam wajaga paņņham mihlet. Mihslestiba dod wairat k̆a ņkaištums, jo kermena ņkaištums iņbeidņas, bet gara ņkaištums ir muhsņigis. Iit reiņ naw nahzis preeņņhā ka ņkaiņtatā ņewwa wiņihņatā laiņā ir palihņe neglihtatā — warbuht pirmās laulibas ne-
delās, tapehž ka winai zehluņņhās nepatiņņhanas uņ nepatiņņhanam. Seeweetei dwehņele neraugas ne uņ kahdeem aiņņpreedumeem. bet domā tika par to, k̆a waretu wihru darit laimigu. Wihrēeņhu griba ir atkal ta, lai eeguhtu ņew iņglihtotu ņewu.

Katrai jaunawai ir jazenņņas guht iņglihtibu — zitadi lauliba buhs nelaimiga, ka ņewwa nepratis peemehrotees wihra praņibam un domam. Lauliba ir behdiga, tad wihram ir augņtaka wehņņhanas, kura tam jabada lihņņi ar ņweņņhu perņonu, talab ka wina ņewwa to neņaprot.

Tapat ari wihram padara behdigu laulibu pahrafi mahžita ņewwa. Talab jau nu jaunawu peenahņtums ir zenstees eeguht firds un gara iņglihtibas, to war panahkt kreetnas grahmataš laņot, bet newis ņewi zaur ņinaņņhanam pahņņpihlejot.

Mehs te peeweđiņim kahdu ņnigges parunu, kas jaunawam leek labi pahrdomat. „Iir tā,“ rakņta eewehrojamais zilweku paņineis, „ka mani pahrnemtu bailes, ka man ņabeedribā ņehņņ preti waj blafus dama, kas grib iņlihteš pahrafi dairuniga waj iņglihtota. Ja ņewweete grib mahju kahrtibā turet, tad tai jabuht zaur ņawu dšihwi par preeņņņiņmi wišam ņawam lihņņmahņam. Iir damas, kas zaur ņawu rakņturu, un iņdaitoto firde ir iņņta mahžas rota. Es waru te droņņi runat pahrs wahrdu. ka man preeņņņ ņahhdas glesnas originals nebuhs tahru jamelē; tomehr tahdu ņewweeņņhu naw daudž, un waj naw jabaidas, ka

feeweete zenschas pehz deefin kahdeem genialitetes augstumem? Es nefatu, ka feeweetei naw jazenschas sewi isglijhot zaur prahtigu grahmatur lafsichanu un nopeetnam studijam; bet winai naw ratsineeziba japahrwehrsich amata, winai naw jadodas par galwu un kattu eetscha daschadas sinatnes nofaras."

Jannawas swarigakais un augstakais usdewums ir un bijis gadu simteneem buht titlai un apdomigai. Titai schwihti un alli peeluhdseji nepratis sew labu seewu noluhkotees. Prahtigs wihreetis sin, ka nehaga seewa pahrwehrtis wina dsihwi par elli. Tahda mahja ees atschgarni, ehdeem tiks listi galda anksti waj peedeguschti, parahds nahls uf parahdeem un beigds seewai wehl eegadisees mahjas draugs un nepatichanas buhs uf nepatichanam.

Sinatnes seewai nepeedod neta seewischliga. Seewas augtakais usdewums ir sawam wihram patikt.

Tai jabuht talentam musika, dseja un glesneeziba, bet nefad ta nedrihtsi buht pahrsipihleta.

Tai japasihst sawas dsimtenes wehsture un jasmel no tas wihs tas, kas to padara par sawas mahjas kroni, jo tad titai ta eenesis sawas gimenes dsihwe laimi un iwehtibu.

Seewa, tam kruhtis fwehl gariga uguns un kura war buht sawai gimenei par ihstu kroni, ari pratis ihsto mahsflu un sinatni aptwert zaur sawu mihledamo sirdi.

Jannawa, kura gribes sawu dsihwi nostahdit uf pareiseem pamasteem, sinas weenmehr prahtigi.

Augstakais mehrkis jannawam ir schkistiu sirdi usturet. Sirds isglijhtiba ir weenmehr bijuse ta, kas katra zilweku wina dsihwe zel. Kreetnai jannawai wajaga just lihbsi sweschu behdam un sweschu preesteem. Bet winai ari wajaga katra gabijuma prast sewi sawalbit.

Stips gribas spehls ir feeweetes jautala rota. Pawedejs prot eerastees ar wilinashanu un prot labi rotalatees ar lehtizigu seeweeshu sirdim, turam naw sawa stingra dsihws pamata apakich kahjam. Tas feeweetei katra sina jaleel wehra.

Bet katra fina katrai jannawai stingri jaerwehro, lai ta buhtu brijwa no meleem un leekulibas.

Tikliba un tijiba ir skaidri seewischligais, kas katrai jannawai ir par rotu.

Dsihwe un winas parahdibas ir daschadas. Titai tas war dsihwe stingri uf sawam kahjam nostahtees, kas mahs zeenigi tas usdewumss ispilbit. Katrai jannawai ir japrot pehz schadas sahrtibas rihkotees,

Jaunawai wajaga buht usmanigai pret ka:ru šawu peenahkumu, jo tad tīkai ta buhs selta wehrts.

Jaunawai wajaga weenmehr buht weenfahrschaj un noteiktai. Winai newajaga leetukot, koketet un pahrafi smeetees. Manas domas ir tās, ka peeklahjiga usweschanās, isglistiba un tikliba pastahw tīkai eeksch tam, ka zilweks mahf labi uswestees un ka winam ir kreetna un lihdsjuhtiga firbš. „Ahrejs isftata“ nekad newar dot to, to dod kreetna firbš un isglistiba.

Seewa Deems radijis kà skaistuma un laba šargu. Dsihwē tai jabuhs daišuma un labklahjibas engelam. Ja ta ispidā išo usdewumu, tad tīkai wina buhs ihsta šewa un daris šawu wihru laimigu.

Ušwalks un meefas kopšjana.

Katrai jaunawai ir jabuht iščalkai un tihrigai, jo tam ir wišai augšta nošime. Winai jaruhpejas, lai tai buhtu tihrs un glihts ušwalks. Pee žiwilisetām tautam ušwalks kalpo kà meefas apšega un ari tam, lai netairinatu azis. Seeweete zaur šawu iščalkibu un daišumu ir tās pats, kas wihreets zaur šawu spēhku un šaprahščanu; kas šeweete ir ar šawu godigumu, tās pats ir wihreets zaur šawu štatumu.

Augštatais daišums ir weenfahrschiba. Ta eet pahri wišam daišumam un mašina katru neglistumu. Šaprahštiba pawairo daišumu un mašina neglistibu. Dahrgas drehbes neišftatas tīt labi, kà tihrigas.

Dahrgas drehbes nedara peewilzigu, — tām wajaga ari tihram buht. Seewa waj jaunawa, kuras ar dahrgām rotam lepojas, nekad neatradis šew peekriščanu.

Uškrištošas krašfas nekad azu neapmeerinās. Ari newajaga peeturtees pee pahrschibletām modēm, bet weenmehr un wišās leetās mehru eeturēt. Bet newajaga ari atrautes no modes prasibam. Tahdos gadījumos war darit loti nepatīkamu eespaidu.

Seewa nedrihst buht štatu logs un aptrautes ar azis krištošchem selta un ziteem dahrgumeem. Weenfahrscha, matos eesprausta puķe atstahj dandj leelaku eespaidu, nekā wešela dimantu, pehrku un selta juhra.

Tihra wela ir wisleelatais glihtums. Lai nu ušwalks buhtu no dahrga atlaša waj lehtas wekas, apatschdrehbem jabuht šposchi tihram. „Kapehž jaunawas, kuras šanem walbineelus ar ušrunu, ir balti gehrbuščās?“ praša Šchans Pauls.

Šapliħuse un netihra šeke dara nelahgu eespaidu, to nelahdu selta tehschu un dimantu šegtu šposchums newar islabot.

Ar pahrspihletu šposchumu neweens wihreetis nebuhs meerā, jo tas uš wīnu daris drihsfai tīfai laumu eepaidu.

Seewetes meefas lihdsīnas perlmutram, kuzsch ir waj nu šposchs un raibs, waj ari tumšchs un peleks, šposchā, baltā pehrle tajā padara wīnu tīfai wehrtīgu. Ja jaunawas fīrds ir laba un godīga, tad naw wajadšīgs netahda šposcha ahreja daituma.

Seewai, tāpat kā wihram, wajaga ušmanīgi šawu meefu topt. Kas šawu meefu nefopi, tas šabojā šawu dšihwi un neprot šawas teefibas aīstahwet. Kas atkal eewehro katru neezigako wehšmīnu un ušmana katru šawu lozekli, tas nodšihwo teefcham laimīgu muhšchu. Ir taišniba parunai, ka tīfai wefelās meefās mahjo wefels garš.

Wisleelakā wehriba jagreesch sobu kopšchanai; neweena seja beš glihteem sobeem naw daita, ja sobi neglihti, tad seja ari ir neglihta. Uzis ari ir jājargā no pahrpuhleschanās, — jewiškī jājargajas no lafšichanas krehslā. Turwedšiba un šcheeleschana ir tīfai neglihts eera-dums, kas wišdaitako šaju padara neglihtu un iškemo.

Bet metifim pee malas wīju to!

Katrai jaunawai labi jāluhkojas uš meefas kopšchanu. Tai jāprot šaju labi ušraudsit. Šrunai ari jābuht meerīgai un ne štranjai un pahrspihletai. Šermena kustišbam ir jābuht dšihwām, bet nepahrspihletām, gaitai dabīškai, newis danzōjōschai, bet ari ne stihwai.

Wahjturibas darbiba.

Laba mahjturiba ir laimīgas laulības augstākais ušdewums. Ja jaunawa ir daita un apdahwinata, tad prahtīgs wihreetis šneegs tai šawu rofu, lai ar to eedotos laulībā, ja ta beš tam pratis wehl kahrtīgi un gudri wadit šaimneezību.

Jaunawai, kas grib eeguht kreetnu wihru un wina mahjas dšihwi darit patīhtamu, wajaga prašt pa kēhī un pagrabu rihkotees un prašt wīju to pareiši ijmahzitees, kas wīnai kā mahjas mahtei jāfin. . . Wina nedrihsft buht lepna un tai jāprot peelikt wīšur prahtīga rofa, jāprot šlauzit, berst, tihrit, mašgat un wahrit. Ja ta nespehji, waj ari tās wihrs newehlas, ka wina pate mahjas darbus dara, tad tomehr tas jāmaht mahjā wīšus darbus wadit un pareiši rihkot. Tās ušdewums ir, luhkotees, ka wīši darbi tīktu kahrtīgi išpildīti. Tad tīfai ta šinās ar šaweem kalpotajeem kahrtīgi rihkotees un šaimneezību pareiši wadit. Šur naw kahrtības, tur ari zelas nemeers un daudšas neapdomīgas laulības zaur jāunu šewu nepareišu rihzību beeschī išwehrišchās par nelaimīgām.

Ar darbu un tšhaktumu mahjas mahte jaisa fahrtibu un noteiftibu. "Katra leeta šawâ weetâ, lai ta katrreiz buhtu pee rokas." Ta glabâ atšheegas, papirus un wišu lâ, ša ta toš war ari tumšâ atrašt. Wina nepeelaisch šawâš darišchanâš netur nefahrtibu.

Tâ apeetas ušmanigi ar šwešhâm leetam. Ša ta kaut šo aifnehmušes, tad aifšuhta noteiftâ laikâ atpatal. — Katrs zilwešs ir ar meeru eelaistees katrâ laikâ darišchanâš ar tahdu zilwetu, kas ir fahrtigs un noteifts.

Tapehš wajaga katrreiz stingri eewehrot laiku un šawus peenahsumus išpildit. Tas ir meenalga, waj tas atteežas uš išlihdšeshamu, waj uš weikalu. Laba un šauna preekššihme weenmehr atalgojas pehš nopelnaš.

Pee fahrtibas un noteiftibas peeder ari stingra laika noteiškšana. Šaur stingru laika noteiškšanu beeschi teef nowehrštas nepatiškšanas. Tšhesterfelds runâ: "Katrs pareišk laikâ eedalits darbs labi išbodas, bet ja tu gribeši diwus darbus reiše darit, tad tew wešelu gadu nebuhs laika peeteekošchi".

Bet fahrtibas leetâ nedrihtst nefahbi peelaišt šihsumus, šalab jašfargas no katras šmeekligas noteiftibas, ša šhodeen jabara taišni tâpat, ša wafar un taišni tajâ pašchâ štundâ un minutē, jo tahds darbs lihdšmašees mašhinas darbam.

Tâpat ša pee wiša, šewai šaluhkojas uš to, lai wišs peemehrotos apštahkleem; tai japeemehrojas katrreiz tahdai rihtzibai, tahda ir ša beedribâ wišpahrigi peenenta.

Par wišu žitu mahjas mahtei ir jaeewehro taupiba. Winai jašprot pat pee wišwajadšigakeem išdewumeem laui šo eetaupit un pehš šchahšdeem eetaupijumeem šainneekot. Tâ rihtotees tai jau wežafu mahšâ jamahjas.

Šewai, kas prot šawu šainneezibu pareišk wadit, pratis wihra ruhpes ari ar gudru šinu mašinât. Šudra šainneeze pee mašeem eenahšumeem pratis tâ eerihšotees, ša nefapratišga mahjas mahte ar wišeem šaweem leeleem eepirtumeem, nahts pee winâš padomu prašt.

Wišpirms mahjas mahiei jaegahdajas wajadšigalâis un itai beigâš tas, kas mašaf wajadšigs.

Wihrs ilgojas pehš deenas darba un noguruma pehš ehrtibas un atdušas: to winam gahdat ir šewâš ušdewums. Tai newajaga to uštraukt ar neekeem, bahršchanos un šuhdšibam par deeneštmeekeem. Ar tahdam leetam ta špeesch wišram pašcham gahdat par mahjas fahrtibu.

Ša wihrs nejuhtas mahjâš apmeerinats, tad tur ir wainigas nepatiškšanas. Ša wihti mihl pa frogceem nošultees, tad tur wišpirms ir šewâš pašchas wainigas.

Prähtigs wihrs apmeerinas ar seewas waj tās ufraudsibā isgatawotu weentahrschu ehdeenu. Ja laulata draudsene wehl pee tam wian aplamos ar laipnu statu, tad tās buhs apmeerinats un tai patelzigs. Bet tas nefad nenotils, ka seewa wihs kehka darbus atstahs kehshai un pate nobosees tikai gresnibai un zitam mulkibam.

Tikai tahda jaunawa, kura mahzijses pareisi wadit fainneezibu, war zeret sew eeguht labu wihru. To talab wajaga likt wehrā jaunawam, kuras grib kluht pee kreetna wihra.

Rā ar wihrefcheem wispahrigi jaapeetas.

Prähtiga jaunawa pratis katreiz pret wihrefcheem pareisi isturetees un eeguht to zeenibu. Jauneklis sin, ka winam wislabati ir eespehjams isglihtibu paplajschinat ar tiklam un isglihtotam seeweetem faesotees. Dashed negludenums, kas wihrefscham peemih, teel nolihdsinat un mihtsinats zaur satikmi ar seeweetem.

Seeweetes augstakais usderums ir katru sawa wihra wehleschanos un domas ne winam azim nolafit. Winas aprahitiba saldina wihra dshwi; winas aprahitgee jozin panahk wihra dshwe to paschu; tās mihta uswechanās un laipnā apeeschanās padara wihra dshwi laimigu; tai jabuht maigumam; winas labā uswechanās fabeedribā atnes wihram tikai preeku. Uzihtiba un isglihtiba ir jaunawas rota. Ja tai ir wisas shis ihpashibas, tad tai nahktees weegli wihrefcha firdi eefarot.

Jaunawai wajaga zihretees, lai zaur sawu ahreeni un uswechanos greestu us fewi wehribu. Tapat tai jazenschas ar weentahrschibu un skaitu azu waru peewillt wihrefschu usmanibu.

Seewai jabuht paklaufigai wihram — tās ir dabas likums.

Godiga jaunawa pratis tā peenahlas pret wihrefchi isturetees. Ta pratis zaur firnigo uswechanos, godigumu, aprahtigām peeshmem, joteem un i. t. peewillt wihrefcha eewehribu. Stuhrgalwiga kluhu zeeschana, pahrata pretochanās fazitam un zitas walodas usnemschana pret wihrefchi, dara us to launato eespaidu, kalab no tahdām leetam ir jazargas.

Wihrefshus loti kaitina neapmeerinatas un spihhtigas jaunawas, kuras mehds us bilbinajumeem neatbildet un tos aij deguna wafat. Tad wehl jaunawai jaunmanas un naw lehtizigi jametas pirmajam wihrefscham rolās, jo ir nahkshchi preekshā gadijumi, ka tahdu nelaimigu jaunawu wihrefts atstahj launā un postā. Dashed wihrefshi tij, ka ar jaunām meitscham fastopotees wajaga tās apbeht ar glaimeem, un to isdara wisbagatā mehtrā, lai gan par prezeschanos nemas nedomā un jaunawas, kas tahdeem lehtizigi uftizas, beeschi to ruhgti noscheshlo.

Daba, kura ņeemeeti ir radijuse ar wahjatu un wihreeti ar stip-
raku un straujaku raksturu, ir ņeemeeti apbahwinajuse ar leelaku apdo-
mibu, nelā wihreeti. Tapehž jaunawās ari ņaprot forekti usstahtees
pret wihreeti, ņamehr ta ar winu pilnigi eepasihstas! Tai katrā ņa-
beebribā un ņaweeņibās ņaluhņo iņturetees atturigi. Weenigi tika tas
war tai dot labus panahņumus.

Weens neapdomigi ifrunats wahrds daschreis ir jaunawai kaitigs
un to kreetna wihreeschā azis ņemu nostahdis.

Rahds pasihstams rakstneeks pareisi ņata: „Ir diwas labas leetas,
par to nelā augstaka naw: weņeliba un laba ņlawa.“

Rā jaiņturas pret cemihfoto.

Ir kaut kas warens ar diwu newainigu firņchu pirmo mihleņtibu!
Pirmo reisi winas apņkauj mihleņtibas ņpehžigā uguns, un rada tajās
ņaldu nemeeru un ilgās, un tomehr naw eephejams to iņteikt wahrdos,
to iņteiz azis un ņajuhta. Abās pulēs ir wehleschanās to iņteikt, to
ņajuht firds, un tihlihdņ ņehi wehleschanās eerodas, ir eephejja weenam
otram kluņu zeeschot, roku ņpeest — un tas ari wehl gluhņhi naw beņ
kautribas —, bet nerunā ne wahrda, ir kautri, ilgojas pehž pretmihle-
ņtibas un naw wehl ņkaidribā, lai gan wiņi apfahrtejee kaudis jau to
nomana. Kad beidsot noslehpums teek baigām luhpam atklatis un ņa-
ranņitios, pusapņpeestos wahrdos uņ to atbidets, tad abi wairs ne redņ,
ne dņird, las ap wineem noteek un nemaņ needomajas wairs par to,
ka paņaulē walba nabadņiba, behdas un aņaras.

No pleenu ņemes mihleņtiba isdeedsē ņpehžigakus aņuus weegli,
nelā wislabakā ņehkla mihņtati irdinatā laukā.

Bet pee mihleņtibas ir wehl kaut kas ņawads. Tajā jauzas kopā
leelakee preeki ar ruhgtakām un ņahpigakām ņehram.

Bet laulibas ņlehdņot jauneeņcheem wajaga nņmanitees, jo tām war
ņefot leelakā nelaimē. Tapehž, lai jaunawa neaņņmirst ņalabajā mihleņti-
bas ņajuhtā, zik nopeetns ir ņolis, to ta ņper pee wihra iņeedama. No
wiņeem lihgunceem, to ņlehdņ, tas ir ņwarigakais un wisgruhtati is-
pildamais.

Uņ muhņhigeem laikeem jaunawa ņaistas pee wihreeschā, kuhņh tās
no mihleņtibas aptumschotās azis islizees gluhņhi par zitu, nelā pateesibā
ir un tagad, kur ta winu ihņti ņahņ pasihņ, debesņ weetā ņemes wirņū
ir tairni elle! Katrreisi ir stingri jauņmanas pee laulatu draugu iswehles,
jo weegli war atgaditees, ka pahņkatas.

Uņprahņtigai wajaga buht iswehlei un ne tikai tahdai, kur domā
par dņimumu kairlibam. Jaunawai jaleek wehrā, ka laulibas dņihwei ir

ari profaisstās pušes un ka laulibā eedodotees winai ir nolemts ari kluht par mahti.

Draudsfiba jauneeschu starpā ir wisdaschakos weidos; ta wed driht pee mihlestibas un mihlestiba, kura newed laulibas osta, ir nelaimiga. Tapeh3 jaunawai jafargas no draudsfibas ar wihtreeti, ar kuru wina nezer eedotees laulibā.

Skaitums katru wišina, bet newajaga aismirst, ka tas pastahw tilai ihu brihdi. Talab ween tilai pee wihra iswehles isnahk mulkibas. Uš wihra jabeedristo stahwokli un bagaiibu luhkotees ir bailigi un tas war nest nepaiihkamas setas.

Jaunawai pee wihra iswehles wajaga eewehrot to, ka wihsch prastu kree:ni ispilbit wišus peenahkumus un usbewumus. Ušs, gaischs prahts, kreeina firds un wekelas un špehziņas rokas ir daud3 bahrgata manta, nesā bagatiba un skaitums un tapeh3 jaunawam to wajaga labi eewehrot.

Jaunawai wajaga prast peemehrotees nahkamā wihra usfateem. Meh3 wiši esam zilweki un tapeh3 wihtreescha peenahkums ir list wehrā ari jaunawas lomas. Un jaunawas peenahkums ari ir, ka ta eet pee wihra, šawa wihra laulibas dšihwi darit saldu. Ja wina ir tajā pahzleezibā, ka ar to, kas to bilbinā, buhs laimiga.

Ja jaunais pahris nespeh3 šawā jaunajā dšihwē šaprastees, tad tas ir un paleek uš muhschu nelaimigs. Ja jaunawa pate nemahk taifit labu iswehli, tad lai ta greeschas pee mahtes un tehwa, no kureem dabūs labu padomu. Kad burwja nošlehpums tahdā gabijumā pahzwehščhas par teeschamibu, tad ta ir loti ruhgta škola, kuras auglts tomehr ir apmeerinajums.

Šreetnis wihtreetis gahdās, ka jaunawu par šewu apnehmis, wihsch to padaris laimigu. Tahda lauliba til war buht laimiga, kur abas pušes ir gatawas weena preeščh otras wišu šeedot. Tapeh3 jaunawas peenahkums, šewas kahriā eestahjotees, ir darit preeščh šawa wihra wišu, lai to daritu laimigu.

Bet ja jaunawa domā, ka ta tilai praktista labuma peh3 stahjas laulibā, tad ta neispilda pilnigi un zeenigi šawu peenahkumu. Ta nedrihtjt no nahkamā wihra prašit nelo pahziltwezištu, lai tas buhtu preeščh winas engelīs waj wehrgs. Tai ir weenmehr jabuht pret winu ušmanigai un tam wišās weetās un leetās japaakausa. Bruhtei beš tam ari jabuht šawa nahkamā wihra audsinatajai.

Jaunawai jabuht ari pret šewi stingrai un noteiktai. Mihlestiba ir wahjšch šeedinjšch, kuru katrs wehjinjšch war notraukti.

Pastahwiba un tiumiba ir jaunawās dailatā rota. Tai ir eespeh-
jams un ir jogensčas, lai weenmehr palistu godiga un tiumiga. Tad
ta tiks zeenita no šawa lihgwaina, wekateem, mahjam, brašteem, ra-
deem, pašihstameem un šwešchineekeem.

Greiffirdiba lauliba ir breesmigs, meera un labklahjibu postofchs
netifums un noweb parasti pee launām kildam. Mihslestiba greiffirdiba
eenešs dauds šawadu eespaidu; naw nefas jautaks par tahdu mirkli,
ka noteel pehz kildas islihgums un tas tikai laulibas jaites wehl
stiprina.

Bet scho greiffirdibu newajaga zenstees mahsligi radit. Jaunai
šewai nekad newajaga zenstees, lai ta mihtu wihtu daritu greiffirdigu.
Binai nekad newajaga šabedribā waj weesibās zenstees zaur kokete-
šchanu padarit šawu wihtu greiffirdigu un launu.

Nefas naw weesibās jautaks par mihsledamees pahra širniņu ij-
turešchanos šawā šarpā; mihslestiba nekad naw bijuse un nebuhs tir-
guš preze.

Nelauschama ustiziba pret laulatu draugu ir no šewas pušes
gaischafais peerahdijums par ihstu mihslestibu. Ustizigai mihslestibai
naw nekahds upuris par dahrgu preešch šawa mihtotā.

Ustizama ihsta mihslestiba ir ta, ka mihsledamees ir gatawi nahwē
eet weens preešch otra. Wisleelafi ir tee preeki, furus war ar mihtu
zilweku lihbsdalit. Kad usnahl behdas, tad tās ir uspuši masafas, ja
tās mihlams zilweks lihbsi dala.

Bet lihgwai wājaga buht aturigai lihds šaderinašchanās deenai
un laipnai un lehnigai pret šawu naktamo laulatu draugu. Bruhte-
šchanās laiks ir audšinašchanās laiks un tapehz to newajaga uederigi
pawadit.

Wehl kaut kas par laulatu drauga iwehti.

Weešas naw zits, tā dwehjeles špogulis. Natram zilwekam no
wina meešas buhwes un waiga war pateikt ta prahnu un gara
dahwanam.

Mums ir japeewed peemehrs, turšch fatrā finā war buht koti
noderigs.

Weerigs un drošchs štats leezina par špirgtu un wejeligu garu:
nemeerigs štats — par ahtru dabu un launu raksturu. Kas nedrihsst
šawam lihdszilwekam taišni azis škatitees, tas naw nekahds labais
zilweks.

Kas ar eepleshstu muti aptahrt klišst, tas ir leelafais tufšchalwis,
mulkšta, pahrmeriga šmeeschanās apšihmē mulki, šahtaniski un ironiski

smeefti, nekreetnu ziweku. Waigs ar nenoteifteem, glesweem waibsteem leezina, ka wina ihpafchneekam naw nekahda bfilaka pamata.

Bahrmerigs refnoms pee wihreescheem leezina par flinku, meermihlotaja dabu, faufnejs augums alkai par strauji pahrlaistu jaunibu waj par agrati isbanditam zeefchanam.

Labs wihreets faka brijwi un atflahti, wina ifturefchanas ir ne fpeesta, bet kahdeem pahrspihlejumeem un fantrefchanas. Leefuli war pasiht no ta jaldas walodas; flimigeem un nerwofseem zilwekeem ir fehrozofcha balfs.

Bahrspihlejs ufwalks leezina par gefibu; gefis padaras par modes fchurnalu. Prahtigs wihreetis negehrbas padaudf glihti, ipofchi un dahrgi, bet tihri un ar faprafchu. Winsch prot fatreis glihti apgehrbtees. Wai, tai jaunawoi, kas laujas no modes ahftu ufwalka aifraantees.

Ta, ari nahf preefcha, ka kahds wihreetis ufwalka fina ir pahrafki noloidigs, tatschu wina netihra wela nedod leezibas par to, kas flehpjas wina eefcheene.

Ta tikai grib apdomigi darit, tad tahdam wihreescham wislabaka skola ir ta, ka faprahtiga jaunawa nem winu sawas rofas un lufho to pahreleezinat, lai winsch greesch labaku wehribu ari uf ahreeni.

Tapat neapdomigi ir tas, ka pee laulato drauga ifwehles raugas wairaf uf daikumumu, bet neraugas ari uf zitam pufem, leetot wehra ari to, kahds ir laulata drauga wefelibas fahwofkis.

Wihram jabuht feewas un gimenes galwai. Pate daba wihru radijufe fpehzigaku neta feewu, lai tas winai buhtu par aiffstahwi un fargu. Tapeh3 damas newar fumpatifet ahreji nefpehzigeeem un flimigeem wihreescheem. Tas war firjnigi juft lihdsi zeetejeem, par peemehru tropleem, flimeem u. i. t., bet ar tahdeem lauliba eedodas tikai loti retas reisas.

Un ifnahf pilnigi pareifi, ka jaunawa nedrihft tahdam zeetejam sneegt jamu rofu, lai ar to uf muhschu weenotos. Tad wina rihfojas nepareifi pret pehnahzejeem. Lauliba pahres flimibas no paaudfes uf paaudfi.

Nad pirmas mihlestibas karstums ir pahrgahjis, tad brijwi par flimueku kopeju palifufe feewa jahf manit, kahdu kuhdu ta ifdarijufe. Ta reds, ka pee tahda wihra fahneem nekahda preeka neredfes. Titai treetna otra pufe dob lauliba ihftu laimi.

Wihram wajaga deimit waj ari drufku wairaf gadus buht wezafam par laulato draudfeni. Wufkiba ir, ka jaunawa ifwehles par

wihru fenti, kufsch naw meefigi un garigi nobreedis un firdi un prahtu peenahzigi isglichtojis. Râ war jaunais zilweks, kufsch wehl pats ir behrna zelâ, spehlet gimenes galwu? Tahdâ reisâ ir labafais, fa tehwi waj aifgahdnes schahdam romantiskam planam leef zelâ schkehrschlus.

Tifpat maf war eeteift pahrafi jaunai ftukei ifeet pee weza wihra. Tahdâ reisâ jaunâ feewa drihs ween redfes, fa tahda lauliba nenefis nekahdas laimes. Abu ufflati tif stipri schkirfees, fa no laimes nebuhs ne imakas. Wihrs jou muhscha leelato datu nodfihwojis, kamehr feewa tajâ tif paschlait eestahjas. Kas tai eekriht prahtâ, to ta ifbara behrnischfigi. Tâ kâ tâs eedomas laulibas dsihwi bija tehlojuſchas ſkaiſtu, tad ta teef nelaimiga.

✦ Ilgi mihleſtibas ſakari ari dod lihdsigas laulibas.

Newajaga ari wehlu laulibâ eedotees. Jauneem ir dauds weeglaſi ſaſtanotees un isglichtotees laulibâ, nekâ wezeem. Weidu ir dauds weeglaſi dabut gatarwu, kamehr weela ir mihsſta. Leetas newar nemt weenfahrschi, fa mehſ wezumâ paleefam ſapratigati, gudrati. Wums ir paſihſtams ſakams wahrds: „Wezums neiffargâ no mulkibam.“

Wihram jair, kâ jau runajâm, beſmit, peezpadsmit gadus wezakam par feewu. Ja tas naw wairs neezigs, wahrgs sehns, tad jaunawa war winam broſchi ſneegt ſawu roku. Bezaks wihrs ari pratis ſawu feewu pareiſtati zeenit un par minas labu ihsſi ruhpetees. Mehſ eſam pahrlcezinati, ka neweens prahtigs zilweks to nenemfees noleegt.

Labai ſaimneezibas wadiſchanai wajag naudu. Lai bagatiba nedara laimigus, tomehr turiba dod laulibai ſtiprus pamatus. Bet bagatiba ween to newar dot.

Ja weens no wineem ir bagats, tad ir labati, fa wihrs ir tas bagatais. Labi ir, ja abas puſes ir weenadas mantas apſtahtlos, kad nodibina ſawu dsihwi. Tomehr, lai nu buhtu kâ buhdams, wihram ir jaſpehlê gimenes galwas loma.

Ja jaunawa pee wihra iſwehles raugas titai uſ bagatibu, un ne uſ prahtu un godigumu, tad lauliba nebuhs laimiga. Tad ta nemihlê wihru, bet weenigi ta naudas mafu.

Bet jaunawai newajaga uſ to lehttizigi noluhſtotees, waj wihram maf manta ir waj naw. Tai jaleef wehrâ tas, fa wehlaſi pehznahſameem buhs jadow isglichtiba.

Tas naw goda wihrs, kas rotas flehpti turedams gaida, lai to feewa baro. Ja zihſtigs, maſturigs wihrs prez bagatu feewu, tad winsch katrâ ſinâ zenitfees tâs ihpaſchumu pawairot. Ja wihrs ir godigs, darbigs un darba ſpehſjigs, tad tas bagatas feewas nemellês, bet nems ſew lihdsigi laulatu draudſeni.

Abu pufes zilts un fahrta un tãpat ari iſglichtiba nedrihtft buht daſchadas. Seewa, kura ſew iſwehſlas wihru, turſch pazelas pahrafi augſti pahr winas fahrtn, zeetis loti daudj no ſawa wihra fahrtaſ radineekeem un radineezem. jo tee tai luhtoſees lepni pahri. Ja wihram naw ſtingrs rakſturs, tad ari taſ ſahts uſ ſeeru ar nizinaſchanu noraudſiteeſ. Te nu ari pat aſ mihleſtibas noſlehgta lauliba beigſeees ir launi.

Wihra iſglichtibai, protams, jabuht augſtafai par ſeerwas. Starpiba tomehr nedrihtft buht iſt leela, ka ſeerwa laulata drauga planus, domu gaitu un zenteenus newaretu ſapraſt. Ta war buht iſchallata ſaimneeze, bet ja ta nepratis lihſbdalitees wihra preekoſ un raiſſeſ, tad lauliba nebuhs laimiga.

Titpat launi ir ari ar pretpuſi. Gadaſ, ka ſeerwa ar augſtafãm gara dahwanam, mulkiga wihra wabiba, nes to gruhtako un neapſkauſchamato laulibas ſlogu. Tã kã ſeerwa ir zaur ſawu meeſas buhwi daudj wahjala par wihru, tad walſts un likumi kulturas walſtiſ uſleef wihram gimenes galwas un aiſbildna peenaſtumus. Tam ir jaaiſſargã ſawas ſeerwas un behrnu intereſes un teem jagahda pahriſta. Seewas uſdewums ir atkal gahtat par fahrtnu mahjaſ buhſchanã un klaufit wihram. Tad titai ween lauliba buhs iſhti laimiga.

Kur diwas firdiſ weenprahtigas miht,
Tur weenmehr laimes ſaule ſpihd;
Bet laulati kur kilbojas,
Tur laimes naw ne maſafãs.

Loti tihtami ir runat par ſeeru, kura ir par wihra firdi wal-dineeze. Reweens neſpehſ tahdu gudru ſeeru neſlawet. Kurſch prahtigſ wihrs newehleſeees eeguht tahdu ſeeru?

Seewa uſ ſtingrako jaſargas no daſchadãm tentam. Netruhtft tã ſauzamo draudſenu un draugu, abu fahrtnu pahpu bahbu, kaſ labpraht miht ar daſchadãm mehlem laulatu draugu ſtarpã bahſteeſ. Seewa nedrihtft uſ tahdãm tentam klaufiteeſ; wina nedrihtft peekaut, ka kahtſ iweſchſ winas mahjaſ dſihwo, ſtarp to un tãſ wihru eelaufchãſ. Labas dwehſjeles panes wiſu meerigi un tam naw wajadſigs nekahdu widutaju un iſlihſdinataju. Pehj leetus atkal katreij ſpihd ſaule waj kã atkal ſata wezu wezã paruna: „Meerſ bazo, nemeerſ poſta!“ Ja wihrs ar ſeeru wiſãſ leetãſ harmone, ja teem ir laba ſaſſana, tad tarãm eeſahtoteeſ, meerſ ir weegli nobibinams; treſchãſ perſonas ſtarpã jauſchãnanãſ waj widutajiba nekãd naw wajadſiga un ir neweetã. Weenmehr labafãiſ un prahtigafãiſ ir taſ, ka wihrs un ſeerwa, ja teem ari iſnaht domu ſtarpiba, iſlihgt meeru ſawã ſtarpã, diwatã, beſ kahtdeem leezineekeem. Tahdi leezineeeti naw laulibas dſihwẽ nekãd iwehtibu un labu eeneſuſchi, bet gan titai nelaimi un poſtu.

Talab jaunā ņeewa wijsā weetās un leetās ari nedrihsti pa-
klausi ņawā mahte, bet tiņ tiktahņu, ziņ tahņu behrna peenahkums to
praņa. Beeschi gadas, ka mahtes ņawu behrnu kluhdas weegli garam
laiņdamās kildās, ņeewas mahte nodara leelato pahrestibu ņnotam waj
attal wihra mahte wedeklai. Tahbi gabijumi, ja laulati draugi neprot
kopā ņaņlanigi turetees, nowed pee pehbigā poņta.

Seewai, ja tai wihrām par laulibas dņihwi kaut kas nopeetnš
jaņata, tas ir jaņdara iņrunajotees ņem tņhetrām azim. Wiņi ņweeschi wi-
dutaji un iņlihdņinataji padara leetu launatu. Daba un prahts praņa,
ka wihrām ir jabuht mahjas lungam. To ņeewa lai nelad neaiņmirņt.
Ja ta grih tam wiha kunga teesibas nemt, tad, ja tās wihrs naw bai-
ligš tupeņu waronis, nahņ behdigs beigu atts. Bet tupeņu waronis jau
ari newar nelahdas kreetnas ņeewas eeguht. Attlahtras walbiņchanas
weetā gudra ņeewa ņlepeni pahrwalda wihra ņirdi. Ja tā tās leetas
ir, tad wihrs un ņeewa dņihwo laimigu dņihwi.

Netas tā neņpehina laulatu draugu un laulatu draudņenu ņarpā
laulibas ņaites, kā zeeņcha uņtiziba. Tahdas uņtizigas laulibas ņaites
laulatu draugu ņarpā neņpehji nelahda wara ņarauņtit.

Loti neprahstigi ir, ker ta puņe, kura otru tur par neuņtizigu, to
atņahji waj grih turet ņitla ņtapi.

Ja ņeewa domā, ka wihra ņirds pret to ir auņta palitufe, tad
lai to leek wehrā. ka ņawa wihra ņirdi attal no jauna war pee ņewis
ņaiņtit tilai zaur ņtuprām miņleņtibas ņaitem. Laulati draugi, kuzi naw
ar godigeem noluhņeem weenojuņņees, atradis tuhņņtoņņeem lihdņekņus,
kā weenam otru peeņņmault.

Zaur ņawu kreetnibu ņeewa padara wihrām laulibas dņihwi par
paradiņi ņemes wirņu: zaur ņawu ņeewiņņligumu, tņņahkumu, miņleņtibu,
ņapratibu un tamlihdņigeem tilumeem. Uņ butņņu ir jaatbild ar butņņu
un beeschi ņeewa ņņahdu butņņu ņawam wihrām leegdama. ir wainiga
pee ta, ka labatņis un uņtizigakais wihrs pahrwehriņņas par launato
un neuņtizigako un meņle ņew jaunū miņleņtibu un apmeerinajumu ņwe-
ņņas ņeewas apņņahweenos.

42
LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309106230